

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž-Us 28/14-8

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Damira Kosa, kao predsjednika vijeća, te Miroslava Šovanja i dr. sc. Marina Mrčele, kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Sanje Katušić-Jergović kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. D. T. zbog kaznenih djela iz čl. 333. st. 1. i dr. Kaznenog zakona ("Narodne novine", broj 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03 – odluka Ustavnog suda, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11; dalje u tekstu: KZ/97), odlučujući o žalbama Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u Zagrebu (nastavno: USKOK) i opt. D. T., podnesenima protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 27. veljače 2013. broj K-Us-27/11, u sjednici vijeća održanoj 07. veljače 2017., u prisutnosti javnom dijelu sjednice zamjenice Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Andreje Šurine Marton i braniteljice opt. D. T., odvjetnice J. S.,

p r e s u d i o j e :

Žalbe USKOK-a i opt. D. T. odbijaju se kao neosnovane, te se potvrđuje prvostupajnska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom proglašen je krivim opt. D. T. zbog kaznenog djela udruživanja za počinjenje kaznenih djela iz čl. 333. st. 1. KZ/97 i kaznenog djela protiv službene dužnosti, poticanja na protuzakonito posredovanja iz čl. 343. st. 5. u vezi sa čl. 37. st. 2. KZ/97, činjenično i pravno opisanih u izreci te presude, pa mu je za kazneno djelo iz čl. 333. st. 1. KZ/97 utvrđena kazna zatvora u trajanju od osam mjeseci, a za kazneno djelo iz čl. 343. st. 5. KZ/97 kazna zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci, nakon čega je na temelju čl. 60. KZ/97 osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od dvije godine.

Na temelju čl. 148. st. 1. i čl. 145. st. 2. toč. 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14; dalje u tekstu: ZKP/08) optuženik je obavezan nadoknaditi troškove postupka za provedeno vještačenje u iznosu od 9.814,25 kn i na temelju odredbe čl. 145. st. 2. toč. 6. ZKP/08 paušalni iznos od 5.000,00 kn.

Protiv te presude žalbe su podnijeli USKOK i opt. D. T. osobno i po braniteljici odvjetnici J. S.

USKOK se žali zbog odluke o kaznenoj sankciji i predlaže da se pobijana presuda preinači na način da se optuženiku utvrde strože pojedinačne kazne zatvora i osudi ga se na jedinstvenu kaznu zatvora u duljem trajanju.

Optuženi D. T. i osobno i po braniteljici (a oba se podneska tretiraju kao jedna žalba) žali se zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede kaznenog zakona i odluke o kazni i predlaže da se pobijana presuda preinači i žalitelj oslobodi od optužbe za oba kaznena djela, ili pak da se pobijana presuda ukine u cijelosti i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje pred potpuno izmijenjenim vijećem, odnosno da se pobijana presuda preinači na način da se žalitelj proglasi krivim samo za kazneno djelo iz čl. 332. KZ/97, ili pak da se preinači u odluci o kazni izricanjem blaže kazne zatvora pledirajući da se ista zamijeni radom za opće dobro.

Odgovor na žalbu optuženika podnio je USKOK, uz prijedlog da se žalba optuženika odbije kao neosnovana.

Spis je, u skladu s odredbom članka 474. stavka 1. ZKP/08, dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Sjednica vijeća održana je u nazočnosti zamjenice Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Andreje Šurine Marton i braniteljice opt. D. T., odvjetnice J. S. Na sjednicu nije pristupio opt. D. T., koji je o sjednici uredno izviješten, na temelju čl. 475. st. 2. ZKP/08, sukladno njegovom zahtjevu postavljenom u žalbi, a sjednica je održana u odsutnosti optuženika, sukladno čl. 475. st. 5. ZKP/08.

Žalbe stranaka nisu osnovane.

U odnosu na žalbu optuženika, osim zbog odluke o kaznenim sankcijama

Optuženi D. T. smatra da je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08, i to na način da je ostvareno više vidova te povrede. Izreku presude nalazi nerazumljivom zbog toga što su u činjeničnom opisu alternativno opisane inkriminirane radnje, a to po njegovom mišljenju čini nerazumljivim za koju se od dvije namjeravane radnje optuženik tereti, odnosno za koju je proglašen krivim. Međutim, takvo rezoniranje nije prihvatljivo. Naime, navedeni dio činjeničnog opisa predstavlja sadržaj plana prema kojem su opt. D. T. i S. J. trebali djelovati na jedan od alternativno prikazanih načina, a u trenutku planiranja još se nije moglo odrediti koji je od tako opisanih pravaca djelovanja moguće realizirati. Dakle, sadržaj njihove namjere obuhvaćao je bilo koji od dva naznačena modusa djelovanja, uvijek s istim ciljem, a to ne rezultira nejasnoćom izreke. S obzirom na to da se taj dio činjeničnog opisa odnosi na inicijalni plan, nije bilo potrebe da se posebno obrazlaže svaka varijanta mogućeg djelovanja, poglavito ima li se na umu da je opt. D. T. proglašen krivim za kazneno djelo udruživanja za počinjenje kaznenog djela iz čl. 333. st. 1. KZ/97, pravno opisano kao povezivanje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba koje ima za cilj počinjenje kaznenih djela za koje se po zakonu može izreći tri godine ili teža kazna, te za kazneno djelo poticanja na protuzakonito posredovanje iz čl. 343. st. 5. u vezi sa čl. 37. st. 2.

KZ/97. U obrazloženju pobijane presude jasno su definirani razlozi za zaključak o takvom obliku izvršenja kaznenog djela iz čl. 333. st. 1. KZ/97 (povezivanju tri ili više osoba u zajedničko djelovanje radi postizanja namjeravanog cilja), odnosno poticanju na protuzakonito posredovanje iz čl. 343. st. 5. u vezi s čl. 37. st. 2. KZ/97, kako je pravno i činjenično opisano u izreci te presude.

Nema ni proturječja između izreke presude i obrazloženja u pogledu ključne činjenice, odnosno vremena izvršenja. Naime, nesumnjivo je da su novinski članci u „J. 1.“, na koje se referira i žalba, objavljeni 03. i 09. srpnja 2010., no isto je tako nesumnjivo da je kontakt između opt. D. T. i S. M. preko B. Č. T. uspostavljen još u lipnju, što navodi i B. Č. T., kada je opt. T. i počeo djelovati na povezivanju više osoba, sve u cilju ishođenja povoljne presude za B. G., da bi, nakon objavljivanja spomenutih novinskih članaka iz kojih je proizlazilo da je drugostupanjska odluka donesena, inicijalni plan postao fokusiran u prvom redu na pokušaj utjecaja na evidenciju sudske prakse, a podredno na članove drugostupanjskog vijeća, i to bilo direktno bilo indirektno, što jasno proizlazi iz sadržaja snimljenih telefonskih razgovora, ali i svjedoka koji su govorili o ručku u „B.“. Osim toga, prema iskazu svjedoka S. M. slijedi da je opt. D. T. pratio i samoinicijativno kontaktirao sa S. M. još u travnju 2009., kada joj se javio i prenio informacije o predmetu protiv B. G. koje je ona zabilježila na listu papira koji se nalazi na listu 50 spisa.

Optuženik, nadalje, nabraja i konkretizira niz proturječja između izreke i razloga presude, sugerirajući da je i na taj način ostvarena apsolutno bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08. Ovdje kao prvo treba naglasiti da je opt. D. T. proglašen krivim za kazneno djelo udruživanja za počinjenje kaznenog djela iz čl. 333. st. 1. KZ/97, pravno opisano kao povezivanje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba koje ima za cilj počinjenje kaznenih djela za koje se po zakonu može izreći tri godine ili teža kazna, te za kazneno djelo poticanja na protuzakonito posredovanje iz čl. 343. st. 5. u vezi sa čl. 37. st. 2. KZ/97, zbog čega se proturječje između izreke i razloga presude mora odnositi na odlučne činjenice, odnosno one koje čine bitna obilježja pojedine inkriminacije, pri čemu to proturječje mora biti takvo da se zbog njega presuda ne može ispitati. Prema pravnom opisu kaznenog djela iz čl. 333. st. 1. KZ/97 za koje je opt. D. T. proglašen krivim, optuženik T. je povezao u zajedničko djelovanje tri ili više osoba (a to su prema činjeničnom opisu S. J., B. Č. T., S. M. i I. D.) koje imaju za cilj počinjenje kaznenih djela za koje se po zakonu može izreći tri godine zatvora ili teža kazna. Uloge i aktivnosti pojedinih aktera su definirane činjeničnim supstratom tako da su opt. D. T. i opt. S. J. trebali pronaći i stupiti u kontakt s osobama koje će za novac utjecati na većinu sudaca koji su bili u sastavu sudske vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske koje je odlučivalo o žalbi B. G. te na osobu u Službi za praćenje i proučavanje sudske prakse na Vrhovnom sudu Republike Hrvatske koja je trebala evidentirati odluku tog vijeća, ili im izravno svakome ponaosob ponuditi novac kako bi donijeli povoljnu presudu za B. G., te su opt. T. i J. u cilju realizacije tako definiranog plana kontaktirali s više osoba interesirajući se o stanju predmeta, pa se, saznajući da je vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske donijelo odluku i da ista prije objavljivanja treba biti dostavljena u Službu za praćenje i proučavanje sudske prakse Vrhovnog suda Republike Hrvatske, raspitivali se kada će predmet doći u tu Službu i tko će o njemu odlučivati. Osim toga, činjenični opis inkriminacije iz čl. 333. st. 1. KZ/97 ostvaruje se i time što je po uputama opt. D. T. posredstvom B. Č. T. dana 21. srpnja 2010. organiziran sastanak u cafe-baru „K.“ na kojem je S. J. od S. M. i I. D. zatražio da do 23. srpnja 2010. prikupe 70.000,00 Eura, da bi radi predaje tog iznosa dana 23. srpnja 2010. posredstvom B. Č. T. bio dogovoren sastanak

u caffe-baru „L.“ na kojem je uz S. J., S. M. i I. D. bio i opt. D. T. Na taj su način definirane radnje kojima opt. D. T. povezuje u zajedničko djelovanje više osoba s ciljem kako je to već izloženo, dok je za kazneno djelo iz čl. 343. st. 5. u vezi sa čl. 37. KZ/97 činjeničnim opisom precizirano da je S. J., u skladu s dogovorom i planom, tijekom mjeseca srpnja na širem području Z. u više navrata kontaktirao s P. K., zatraživši od njega da stupi u kontakt s M. D. V., kako bi joj prenio da će joj opt. D. T. i krug osoba oko njega dati novac, ukoliko ona stupi u kontakt s nekim od sudaca Vrhovnog suda Republike Hrvatske koji su odlučivali u predmetu G. i od njih zatraži da donesu povoljnu presudu za B. G.

U svjetlu ovako definiranih činjenica koje čine bitne sastavnice inkriminiranih kaznenih djela proturječja između izreke i razloga prvostupanjske presude na koja ukazuje opt. D. T. nisu takva da bi onemogućavale ispitivanje prvostupanjske presude. Stoga činjenica što se u obrazloženju navodi kako je utvrđeno da je P. P. posudio okrivljenom T. 50.000,00 Eura, kako je opisano u optužnici, te da ih je dao S. M. i I. D. preko S. J., dok je u izreci navedeno da je P. P., pristao da opt. D. T. posudi isti iznos, pa je taj novac po uputama opt. T. ispred hotela L. u Z. od P. P. preuzeo S. J., koji ga je proslijedio za sada nepoznatoj osobi, ne utječe na opstojnost inkriminiranih kaznenih djela, niti je zbog toga pobijanu presudu nemoguće ispitati. Naime, i izreka i obrazloženje prvostupanjske presude potpuno suglasno utvrđuju da je opt. D. T. u prvoj polovini mjeseca srpnja 2010. od P. P. zatražio da mu posudi iznos od 50.000,00 Eura, koji je po uputi optuženika od P. P. preuzeo S. J. ispred hotela L. Da je i taj novac bio namijenjen za istu svrhu kao i novac koji su potom skupili S. M. i I. D. slijedi iz sadržaja snimljenih telefonskih razgovora, a pitanje je li, kada i kome taj novac proslijedio S. J. nije od važnosti, ima li se na umu da se opt. D. T. u tom pogledu tereti za kazneno djelo iz čl. 343. st. 5. KZ/97 (pri čemu do iskorištavanja utjecaja posredovanjem još nije došlo, pa to djelo nije niti pokušano).

Iako je točno da je prvostupanjski sud na nekoliko mjesta u pobijanoj presudi nespretno iznio utvrđeno stanje stvari koje se odnosi na uloge i radnje opt. D. T., S. J. i P. K. glede ostvarivanja kontakta s M. D. V., upotrijebljeni izrazi nisu takvi da onemogućuju ispitivanje pobijane presude u pogledu ispravnosti i potpunosti utvrđenog činjeničnog stanja, zbog čega žalbom apostrofirana bitna povreda odredaba kaznenog postupka nije ostvarena. Neadekvatno korištenje termina u rečenici iz obrazloženja prvostupanjske presude koje žalba problematizira, odnosno da: „... J. taj novac, kako bi pomogao okrivljenom T., nosi P. K.“ ne predstavlja temelj za drugačije određivanje uloga imenovanih aktera, jer je očito da je prvostupanjski sud upotrijebio glagol „pomoći“ u kolokvijalnom, a ne pravnom značenju, referirajući se ovdje prvenstveno na motiv djelovanja S. J., a ne njegovu ulogu, što ne dovodi u pitanje bit izloženih zaključaka i argumentacije tog suda. Naime, iz pravomoćne presude Županijskog suda u Zagrebu od 03. listopada 2011. broj Kov-Us-28/11 razvidno je da je opt. S. J. proglašen krivim za kaznena djela iz čl. 333. st. 3. i čl. 343. st. 5. u vezi sa čl. 37. KZ/97, čiji se činjenični opis podudara i dopunjuje s ovim iz pobijane presude. Iz toga nesumnjivo slijedi da su poticatelji u konkretnom slučaju bili i opt. D. T. kao posredni poticatelj i S. J. kao neposredni poticatelj, dok je P. K. (poticana osoba) trebao drugome (M. D. V.) ponuditi i obećati dar da iskorištavanjem svog utjecaja posreduje da se obavi službena radnja koja se ne bi smjela obaviti, a djelo nije ni pokušano.

Niti tvrdnja o nesuglasju između činjeničnog opisa djela i obrazloženja presude, te sadržaja provedenih dokaza koja se odnosi na svojstvo i funkciju M. D. V. tempore criminis nije odlučna niti onemogućuje ispitivanje pobijane presude. Nema, naime, nikakve dvojbe da

je M. D. V. stekla određena poznanstva među sucima Vrhovnog suda Republike Hrvatske upravo zbog toga što je prethodno obnašala dužnost potpredsjednice Udruge hrvatskih sudaca, a potom bila i državni tajnik u Ministarstvu pravosuđa. Neodlučno je stoga je li u trenutku kada je s M. D. V. ostvaren kontakt, odnosno kada joj je prema planu sudionika operacije novac trebao biti predan, ona obnašala spomenute dužnosti ili ne, a to ne utječe niti na opstojnost djela niti je značajno za utvrđivanje bitnih elemenata djela.

U pogledu prigovora optuženika o proturječju između razloga pobijane presude, u pogledu toga tko je organizirao sastanak kod D. G., treba reći da takvih proturječja nema. Okolnost da su se o odlasku k odvjetniku D. G., S. M. i I. D. dogovarali s opt. D. T. i prije nego što je taj sastanak kod D. G. održan nije u kontradikciji s konstatacijom da je isti sastanak organiziran posredstvom D. T.₂, jer nije isključeno da je nakon dogovora opt. D. T. s S. M. i I. D. o odlasku k odvjetniku D. G., u dogovaranju termina tog sastanka posredovao D. T.₂.

Što se tiče žalbenih prigovora o proturječju između navoda obrazloženja pobijane presude o pošiljatelju i primatelju SMS poruka broj 42a i 96, točno je da je prvostupanjski sud reproducirajući sadržaj snimljenih telefonskih razgovora i poruka netočno naveo da je pošiljatelj poruke broj 42a S. M., a primatelj R. K., dok u nastavku obrazloženja višekratno točno precizira da je pošiljatelj te poruke bio R. K., a primatelj S. M. Ovo proturječje, međutim, ima li se u vidu da se radi o jednoj omaški, koja je potom na više mjesta ispravljena točnim konstatacijama o identitetu pošiljatelja i primatelja te SMS poruke, kao i sadržajem snimljenog telefonskog razgovora koji S. M. nakon primitka te poruke vodi s B. G., a iz kojeg je nesumnjivo da je ona primateljica te poruke, nije takvo da se zbog njega presuda ne može ispitati. Isto vrijedi u odnosu na netočno navođenje prvostupanjskog suda koji je u pobijanoj presudi, reproducirajući uvodno sadržaj snimljene SMS poruke broj 96 c, konstatirao da je tu poruku B. Č. T. poslala S. J., a što je ponovljeno i u obrazloženju na stranici 56 i 59 prvostupanjske presude, jer doista iz CD-a na kojem su snimljeni telefonski razgovori i poruke proizlazi suprotno, odnosno da je tu poruku poslao S. J., B. Č. T. No, pitanje tko je pošiljatelj, a tko primatelj te poruke nije, s obzirom na nespornu komunikaciju između B. Č. T. i S. J. i prethodne točno konstatirane podatke o sadržaju, te autoru i adresatu poruke broj 96a) koju je B. Č. T. poslala S. J., a koja se nesumnjivo odnosi na istu stvar, od takvog značenja da bi onemogućavalo preispitivanje pobijane presude, pa se time ne ostvaruje bitna postupovna povreda iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08.

Optuženik također smatra da postoji nesuglasnost između izreke presude i obrazloženja, jer da iz činjeničnog opisa inkriminacije proizlazi da je P. K. tek trebao stupiti u kontakt s M. D. V. na zahtjev S. J. kako bi joj prenio zahtjev D. T. i kruga osoba oko njega, dok u obrazloženju presude sud na nekoliko mjesta navodi kako je nedvojbeno utvrđeno da je P. K. uspostavio kontakt s M. D. V. i sastao se s njom. No, takav prigovor nije osnovan, jer tumačenje koje iznosi žalitelj ne odgovara sadržaju i smislu navoda iz činjeničnog opisa. Naime, u prvom dijelu teksta koji žalitelj izvlači iz konteksta iznosi se odvijanje ostvarenja prvog dijela plana dogovorenog između opt. D. T. i S. J., i to: „... te je ujedno S. J., tijekom mjeseca srpnja na širem području Z. u više navrata kontaktirao s P. K., zatraživši od njega da stupi u kontakt s M. D. V... kako bi joj prenio da će joj okr. D. T. i krug osoba oko njega dati novac, ukoliko ona stupi u kontakt...“, a taj izričaj nikako ne isključuje da je P. K. uspostavio kontakt s M. D. V. Štoviše, iz nastavka teksta činjeničnog opisa u kojem je navedeno „... koji (S. J.) je planirao, 25. srpnja 2010. u Z., osobno stupiti u kontakt s M. D. V. te joj ponuditi i

predati taj novac radi utjecaja na donošenje povoljne presude za B. G., do čega nije došlo jer su S. M. i I. D. 24. srpnja 2010..... prekinuli svoje daljnje postupanje, o čemu su iste večeri obaviješteni okr. D. T., B. Č. T. i S. J....“ slijedi da je kontakt između P. K. i M. D. V. bio uspostavljen, ali da do realizacije drugog dijela plana prema kojem je S. J. trebao u osobnom susretu s M. D. V. ovaj predati novac nije došlo, i to zbog podnošenja prijave S. M. i I. D.

Prigovor iz osobno podnesene žalbe opt. D. T. kako je nerazumljiva i životno nevjerodostojna izvedena pravna i činjenična kombinacija iz izreke presude, prema kojoj su optuženik sam ili svi sudionici poticali P. K. da kontaktira s osobom od utjecaja, budući da prema žaliteljevom mišljenju logično proizlazi da je P. K. u tom slučaju bio sastavni dio njihovog udruženja i da ga nije trebalo poticati predstavlja u suštini prigovor pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, a time se ne ostvaruje bitna povreda odredaba kaznenog postupka. Za naglasiti je pritom da predmet ovog kaznenog postupka nije bilo utvrđivanje uloge i kaznene odgovornosti P. K., s obzirom da on nije bio optužnicom obuhvaćen kao okrivljenik, zbog čega ni sud nije mogao ulaziti u utvrđivanje tih okolnosti.

Žaleći se zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, optuženik prigovara analizi i ocjeni izvedenih dokaza po prvostupanjskom sudu, suprotstavljajući vlastitu analizu i ocjenu i izvlačeći zaključke suprotne onima iz pobijane presude, te ističe da su neosnovano odbijeni njegovi dokazni prijedlozi za ispitivanje kao svjedoka S. K. B. i B. G., nalazeći da su njihovi iskazi važni za utvrđivanje relevantnih činjenica.

Međutim, Vrhovni sud Republike Hrvatske kao drugostupanjski sud utvrdio je da je sud prvog stupnja proveo sve potrebne dokaze, koje je potom savjesno i detaljno analizirao i kritički ocijenio, i to pojedinačno i u međusobnoj povezanosti, pa se zaključci do kojih je na takav, logički neupitan način došao, ukazuju ispravno.

Opravdano je pritom odbijen kao nevažan dokazni prijedlog obrane za ispitivanje svjedoka S. K. B., jer se činjenice koje bi se po mišljenju obrane imale utvrditi ispitivanjem te svjedokinje ne ukazuju važnima. Ovaj dokazni prijedlog počiva na opširno iznesenoj tezi obrane o nepouzdanosti i nevjerodostojnosti iskaza svjedoka B. H., koji žalitelj detaljno analizira i kritički ocjenjuje, uspoređujući ga sa sadržajem drugostupanjskog spisa u kaznenom predmetu protiv opt. B. G., a posebice sa datumom bilješke koju je u tom spisu sačinila sutkinja Vrhovnog suda Republike Hrvatske S. K. B., a koja se odnosi na određivanja osobe evidentičara u tom predmetu. No, pitanje vjerodostojnosti navoda svjedoka B. H. koje žalitelj nastoji osporiti nadilazi činjenični opis inkriminacije i predstavlja segment u kojem optuženik nagađa o postupcima svjedoka B. H. i njihovom cilju, a to nije predmet ovog postupka, niti je od utjecaja na opstojnost činjeničnog supstrata kojim se tereti opt. D. T., jer je između opt. D. T. i svjedoka B. H. nesporno da je do razgovora između njih o drugostupanjskom kaznenom predmetu protiv opt. B. G. došlo upravo na inicijativu opt. D. T., kao i da se razgovaralo o tzv. službi evidencije sudske prakse na Vrhovnom sudu Republike Hrvatske. U žalbi se neosnovano iznosi i dilema je li i temeljem kojeg propisa moguće vratiti spis iz službe evidencije vijeću na ponovno odlučivanje, jer je iz prakse notorno da služba praćenja i proučavanja sudske prakse može vratiti spis na ponovno razmatranje i odlučivanje drugostupanjskom vijeću, a tu spoznaju o ovlastima službe evidencije ne negiraju ni optuženik ni ostali u ovom postupku ispitani svjedoci. Nadležnost i ovlasti službe evidencije, koja je ustanovljena pri Vrhovnom sudu Republike Hrvatske na temelju čl. 43. st. 1. Zakona o sudovima ("Narodne novine", broj 28/13, 33/15, 82/15 i 82/16)

propisuje čl. 32. Poslovnika o radu Vrhovnog suda Republike Hrvatske (donesenog na temelju čl. 43. st. 7. Zakona o sudovima (ranije čl. 32. Zakona o sudovima, objavljenog u Narodnim novinama br. 3/94, 100/96 i 131/97) a donesenog 20. travnja 1999.) koji glasi: "Ako služba evidencije opazi da je donesena odluka ili dopis u protuslovlju s pravnim stajalištem zauzetim u kojoj ranijoj ili istovremenoj odluci, da je u protuslovlju sa sadržajem spisa, ili da je protuzakonita, obratiti će se izvjestitelju, a on o tome obavijestiti vijeće koje je donijelo odluku". Ovakva formulacija citirane odredbe ne ostavlja nikakvih dilema o uvjetima i pretpostavkama pod kojima služba evidencije može i kome vratiti pojedini predmet.

Žalbeni prigovor da je pogrešan zaključak prvostupanjskog suda o tome kako je obrana odustala od dokaznog prijedloga da se kao svjedok ispita B. G. žalitelj je podveo pod žalbenu osnovu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, iako primjedbe koje stavlja na obrazloženje prvostupanjske odluke predstavljaju u suštini isticanje povrede odredaba kaznenog postupka. Naime, optuženik navodi da nije odustao od dokaznog prijedloga da se ispita ovaj svjedok, pri čemu obrana nije bila dužna predložiti drugi način na koji bi se taj dokaz imao izvesti (umjesto privremenom predajom i svjedočenjem pred Županijskim sudom u Zagrebu, za što nisu bile ispunjene pretpostavke), već je o načinu izvođenja tog dokaza trebao odlučiti prvostupanjski sud. Ovakvim navodima žalitelj smjera na tzv. relativno bitnu povredu odredaba kaznenog postupka, koja, međutim, nije ostvarena. Najprije treba reći da je prvostupanjski sud na kraju dokaznog postupka konstatirao da stranke nemaju drugih dokaznih prijedloga, pa je izvukao zaključak da su od ranije stavljenih i usvojenih dokaznih prijedloga odustale. Takvo rezoniranje ima opravdanja, poglavito cijeni li se i podatak da je obrana inicijalno predložila ispitivanje kao svjedoka S. J., što je prvostupanjski sud usvojio, da bi naknadno na isti način konkludentno od tog dokaznog prijedloga reterirala, a u tom pravcu žalitelj nema primjedaba. Nadalje, ispitivanje svjedoka B. G. ne ukazuje se značajnim za utvrđivanje relevantnih činjenica u ovom kaznenom predmetu, tim više što on ni na koji način nije bio aktivno uključen u postupke koji su inkriminirani optužnicom, a informacije je dobivao naknadno, o čemu postoje snimke telefonskih razgovora koje je vodio sa S. M. i I. D.

Optuženik je mišljenja da ne postoji niti jedan dokaz koji govori o tome da je upravo on povezoao u zajedničko djelovanje više osoba, kojima bi bio cilj počinjenje kaznenih djela, ostajući pri stanovištu da je optuženikova uloga bila potpuno efemerna, te ukazujući da su inicijatori svega bili prvenstveno S. M., a potom i B. Č. T. No, takvo rezoniranje nije prihvatljivo niti odgovara utvrđenim činjenicama. Nema sumnje da je upravo S. M. bila osoba od koje je krenula inicijativa za pružanje pomoći B. G., pa ona zasigurno ima ulogu idejnog začetnika cijele akcije. Nesumnjiva je također osobna zainteresiranost S. M. da pomogne B. G., pa i to da je ona u konkretnom slučaju vjerojatno i bila najmotiviranija za to, ali ta činjenica ne definira njezinu ulogu u čitavoj predmetnoj operaciji. Naime, iz suglasnih iskaza S. M. i B. Č. T., ali i obrane optuženika, proizlazi da se S. M. obratila B. Č. T. baš kako bi ju ova povezala s opt. D. T., koji je već od ranije pokazivao određeni interes i pratio slučaj B. G., da bi, nakon što su S. M. i opt. D. T. došli u kontakt, opt. D. T. preuzeo ulogu kohezionog faktora, tj. osobe koja je, znajući što je cilj operacije i prihvativši ga, kako bi isti bio postignut, pronašao S. J., za kojeg je vjerovao da može doći u kontakt s osobom koja će za novac utjecati na većinu sudaca koji su bili u sastavu sudskog vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske koje je odlučivalo o žalbi B. G., te na osobu u Službi za praćenje i proučavanje sudske prakse na Vrhovnom sudu Republike Hrvatske koja je trebala evidentirati odluku tog vijeća, kako bi donijeli povoljnu presudu za B. G. Bez opt. D. T. do povezivanja

osoba koje su prikupljale novac u navedenu svrhu (dakle, S. M. i I. D.) i S. J. kao ključne figure za uspostavljanje kontakta s osobom od utjecaja ne bi došlo.

Također je iz snimljenih telefonskih razgovora s izvjesnošću utvrđeno da je B. Č. T. koordinirala zajedničko postupanje svih spomenutih osoba, redovito o sadržaju pojedinih kontakata koje je uspostavljala s pojedinim osobama obavještavajući opt. D. T. Sadržaj reproduciranih snimljenih telefonskih razgovora demantira tezu obrane kako je ulogu povezivanja zapravo odigrala B. Č. T., jer je S. J. u tim razgovorima u više navrata naglasio kako on nije osobno zainteresiran za B. G., nego je prihvatio u svemu sudjelovati prvenstveno zbog opt. D. T., a kako to proizlazi iz iskaza svjedoka P. K., očekujući da će mu se to ubuduće isplatiti zbog sudjelovanja u poslovima za koje će tvrtka kojoj je optuženik na čelu angažirati. Nadalje, opt. D. T. je, nakon što je omogućio neposredni kontakt i upoznavanje S. M. i S. J., ostao kohezioni faktor između njih, što je također vidljivo iz snimljenih telefonskih razgovora. Da je tomu tako najbolje govori podatak da su S. M. i I. D., sumnjajući da je odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske u predmetu protiv B. G. već donesena i otpremljena, dana 23. srpnja 2010. zahtijevali od B. Č. T. da im omogući susret s D. T., kako bi provjerili je li S. J., kojem su toga dana trebali predati ugovorenih 70.000,00 Eura, prevarant (odnosno, kako su se kolokvijalno izrazili, „puška“). Tek nakon osobnog susreta S. M. i I. D. s opt. D. T. u kojem je optuženik sugovornike razuvjerio od tih sumnji, a nakon što je optuženik nazvao S. J., koji je potom došao u lokal u kojem su bili optuženik, S. M. i I. D., dolazi do predaje novca S. J., u skladu s ranije dogovorenim planom djelovanja. Neovisno o tomu što se optuženik iz spomenutog lokala udaljio prije faktičke predaje novca, njega o daljnjem tijeku zbivanja informira S. J., koji mu potvrđuje da je primio novac, što slijedi iz snimljenog telefonskog razgovora vođenog 23. srpnja 2010. između optuženika i S. J. Istog dana u jednom kasnijem telefonskom razgovoru S. J. obavještava opt. D. T. da kreće u S. i da je doznao da nije donesena nikakva odluka. Dan kasnije, 24. srpnja 2010. S. J. informira opt. D. T. da je „bio s kumom u P. na pumpi "B. t.", a ona je otišla na koncert“, te mu kaže da su se „dogovorili da će se vidjeti u nedjelju u Z.“. Dakle, optuženik, nakon što je povezao S. M. i S. J., čitavo vrijeme prati detalje odvijanja operacije, jer ga svi sudionici obavještavaju ga o tome što su poduzeli, što se zbiva itd., a optuženik se uključuje po potrebi, kada rješava pojedine nedoumice i dileme, odnosno intervenira kada se ukaže neki problem u realizaciji namjeravanog plana. Uz to, za ocjenu značenja optuženika u odvijanju čitave operacije i važnosti njegove uloge u odnosu na ostale sudionike indikativno je šifrirano ime kojim ga je u telefonskim razgovorima s B. G. nazivala S. M. („pater“, ili „pater T.“).

Kada se ima u vidu sve gore izneseno, što više nego jasno ukazuje na ulogu i značenje koje je u čitavoj operaciji imao opt. D. T., nebitno je tko je ugovarao termin pojedinog sastanka, tim više što je i u činjeničnom opisu točno naznačeno da je upravo B. Č. T. bila zadužena za koordinaciju, čemu i odgovaraju žalbom optuženika apostrofirane njezine radnje.

Žalbena tvrdnja da su pojedini sudionici navedenog dogovora potpuno samoinicijativno poduzimali određene radnje bez znanja opt. D. T. ni na koji način ne dovodi u pitanje njegovu ulogu u inkriminaciji činjenično opisanoj u izreci prvostupajnske presude. Uostalom, žalbeni navod da su pojedini sudionici bez najave kontaktirali s drugim osobama (S. M., D. G., I. P.), o čemu je on tek naknadno bio upoznat nije u suprotnosti s ulogom koju je optuženik u inkriminiranoj operaciji imao. Je li, pak, S. M. i mimo plana obuhvaćenog predmetnim kaznenim postupkom nastojala doći do povoljnog rješenja u predmetu G., te

pritom eventualno ulazila u još neku kriminalnu aktivnost, nije od utjecaja na opstojnost ovog kaznenog djela, definiranog činjeničnim supstratom iz izreke.

Ponašanje S. M. i I. D. nakon predaje novca S. J., o kojem ne obavještavaju opt. D. T., nego on o njihovim postupcima doznaje preko drugih osoba, ne kompromitira njegovu ulogu u do tada počinjenim radnjama koje su bile dio unaprijed planirane operacije.

Prvostupanjski sud akceptirao je navod optuženika da je odbio jamčiti, odnosno biti garancija za zajam koji su S. M. i I. D. htjeli uzeti od D. G., ukazujući istodobno na sadržaj snimljenih telefonskih razgovora između optuženika i S. J., iz kojih je razvidno da je optuženik već prethodno bio garancija za određenu svotu (pa tako u razgovoru br. 19) navodi: „Uzeo sam od onog čovjeka, stid me je“, a u razgovoru br. 27) na očigledno retoričko pitanje S. J. „Š. bi ti tebao uzeti od P. pa će oni vratiti“, odgovara: „Ma neću ja P. da zovem, neću ja nikoga da zovem“, da bi kasnije poentirao: „Ne bi ni ono uzeo od P.“) iz kojih nesumnjivo slijedi da je optuženik odbio ponovno biti garancija, jer je to već jednom učinio. Radi se, dakle, o tome da je optuženik odbio financijski se eksponirati u toj mjeri, no ta okolnost ne dovodi u pitanje inkriminiranu involviranost optuženika u cijelu operaciju niti ulogu koju je pritom imao. S tim u vezi treba naglasiti da je za opstojnost kaznenog djela iz čl. 333. st. 1. KZ/97, kojim je opt. D. T. proglašen krivim jer je povezao u zajedničko djelovanje tri ili više osoba koje ima za cilj počinjenje kaznenih djela za koja se po zakonu može izreći tri godine zatvora ili teža kazna, irelevantno kome je opt. D. T. predao novac pozajmljen od P. P., jer to ne predstavlja bitno obilježje ovako pravno definiranog kaznenog djela. Zato i nije bilo potrebe da se prvostupanjski sud u obrazloženju bavi utvrđivanjem tih činjenica, a nije trebao niti utvrđivati gdje je taj novac završio, kako je to već navedeno u ovoj odluci.

Višekratno verbalno odbijanje optuženika da sudjeluje u aktivnostima S. M. i I. D. treba, suprotno žaliteljevom tumačenju, razmatrati u kontekstu odvijanja događaja i pouzdanosti pojedinih sudionika dogovora u provođenju plana, a kakva dinamika proizlazi iz snimljenih telefonskih razgovora. Naime, takve verbalne reakcije optuženika uvijek se pojavljuju kada pojedini sudionici ne obave ono što su prema dogovoru trebali i traže intervenciju optuženika (pa tako S. M. i I. D. ne prikupe novac u određenom roku, razvidno iz razgovora br. 8) i 31) između optuženika i B. Č. T. i razgovora br. 27) između optuženika i S. J.), odnosno kada se kolebaju da provedu plan do kraja (pa tako S. M. i I. D. oklijevaju predati novac S. J., izražavajući sumnju u poštenje i namjere S. J., pa traže hitni sastanak s opt. D. T., što je vidljivo iz razgovora br. 52), 60) i 64) između opt. T. i B. Č. T. i razgovora br. 53) između opt. T. i S. J.). Te optuženikove reakcije emotivno su obojene i evidentno odražavaju određeno nezadovoljstvo optuženika funkcioniranjem i sumnjama ostalih sudionika, ali istodobno ne dovode u pitanje spremnost optuženika da se plan provede. Uostalom, upravo u takvim kriznim situacijama optuženik interwenira sastajući se sa S. M. i I. D. ili pak na dugi način stupajući s njima u kontakt. To je i smisao konstatacije prvostupanjskog suda da je „prilikom tog sastanka (a misli se na sastanak 23. srpnja 2010. u caffe baru „L.“) opt. D. T. utjecao na I. D. i S. M. da novac koji su prikupili ipak daju S. J. kako bi se nastavilo s njihovim prije zacrtanim planom a bez obzira na njihove sumnje“. Naime, za razumijevanje odnosa između sudionika dogovora od presudne je važnosti činjenica da svi oni vjeruju opt. D. T., pa sumnje S. M. i I. D. ni u jednom trenutku nisu upravljene prema optuženiku, zbog čega optuženikova ljutita reakcija na njihove bojazni o pouzdanosti S. J. nesumnjivo na njih (S. M. i I. D.) ima otrežnjujući efekt, odnosno razuvjerava ih. Povjerenje koje S. M. ima u opt. T. i njegovu suprugu B. Č. T. proizlazi ne samo iz njezinog svjedočkog iskaza, nego i iz

izjave koju je tijekom telefonskog razgovora br. 24) između B. Č. T. i S. J., S. M., preuzevši mobilni telefon S. J., uputila B. Č. T. („Oslonjeni smo na vas“). Kada se sve to ima na umu, uz nepobitni podatak da je S. M. bila ona koja je tražila i molila opt. D. T. da se uključi u cijelu operaciju čiji cilj je od početka bio definiran, znajući za njegove mnogobrojne kontakte s utjecajnim osobama, a što je ovaj i prihvatio, kako to slijedi iz kronologije i sadržaja snimljenih telefonskih razgovora, iz kojih je razvidno da je S. M. i I. D. povezao sa S. J., kojeg je također uključio u provođenje plana, tada se brojnost osobnih susreta između opt. D. T. i S. M. i I. D. doista ne ukazuje ni indikativnom, a kamoli značajnom, poglavito budući da je opt. T. bio na dnevnoj bazi detaljno informiran o radnjama koje su S. M. i I. D., te S. J. poduzimali preko svoje supruge B. Č. T. koja je više puta na dan telefonski komunicirala sa S. M. i S. J.

Kraj ovako podijeljenih uloga i plana koji je do trenutka kada su S. M. i I. D. podnijeli kaznene prijave u osnovi dobro funkcionirao bilo je izlišno da opt. D. T. osobno telefonski komunicira sa B. G., P. K. i M. D. V. Pritom treba napomenuti da se B. G. u to vrijeme nalazio u BiH, te nije ni na koji način aktivno mogao sudjelovati u bilo čemu, a S. J. je, u skladu s dogovorom, na osnovu poznanstva uspostavio kontakt s P. K. i o tome informirao optuženika, te trebao preko P. K. doći do M. D. V. kako bi joj predao novac namijenjen za to da ona upotrijebi svoj utjecaj prema sucima Vrhovnog suda Republike Hrvatske i od njih zatraži da donesu povoljnu presudu za B. G. Iz sadržaja snimljenih telefonskih razgovora nesumnjivo proizlazi da je opt. D. T. bio detaljno informiran o tome, u svakom je trenutku znao što je S. J. obavio i što još treba učiniti, pa je bilo bespotrebno da on osobno upozna te osobe (P. K. i M. D. V.) i sam kontaktira s njima. Optuženi D. T. nije ni morao znati osobne podatke osoba s kojima je S. J. stupio u kontakt, bilo je sasvim dovoljno da on zna da takve osobe postoje, a o čemu nema nikakve dileme, jer mu je to S. J. u telefonskim razgovorima i rekao (pa je tako opt. T. znao da se S. J. ima naći s „K.“ koji je veza za „onu ženu“, a time je postojanje tih osoba u dovoljnoj mjeri konkretizirano). Već je istaknuto kako je B. Č. T. optuženika informirala o sadržaju razgovora koje je višekratno dnevno vodila sa S. M., pa je izostanak neposrednog telefonskog kontakta između opt. T. i S. M. beznačajan za ocjenjivanje uloge optuženika u cjelokupnom zbivanju.

Stoga niti žalbom apostrofirani pojedini razgovori između S. M. i opt. D. T. (broj 22) i između S. J. i opt. D. T. (broj 44) nemaju značenje koje im pridaje žalitelj.

Štoviše, kada opt. T. telefonom govori S. M.: „vidi s tim čovjekom što ti je tu“, misleći na S. J. koji je u tom trenutku s njom, dodajući: „on ti je šef (a ne, kako žalitelj pogrešno citira „on mi je šef“), ne znam ti ja, on ti je šef jebiga, ne mogu ja ništa, to on mora reći, nisam ja to... Kako god se s njim, s tim se čovjekom dogovorite, tako se ponašajte. Ja ne mogu ništa drugo ti reći...“, optuženik decidirano upućuje S. M. da u pogledu tog dijela operacije (a koji se, kako to jasno proizlazi, odnosi na skupljanje i davanje novca S. J. koji ga ima predati osobi koja će utjecati na suce Vrhovnog suda Republike Hrvatske da u predmetu protiv B. G. postupe na način kako to optuženik i ostali sudionici udruženja žele) mora slijediti upute S. J., koji je za taj dio i bio zadužen i „odrađivao ga“.

Za opstojnost kaznenog djela iz čl. 333. st. 1. KZ/97, kako je ono činjenično opisano u izreci pobijane presude, ni od kakvog utjecaja nije podatak u kojoj se mjeri prije inkriminiranog razdoblja opt. D. T. interesirao o tome kako bi prvostupanjski kazneni

postupak protiv opt. B. G. mogao završiti, pa nema potrebe osvrnati se na žalbene navode kojima se problematizira ta rečenica iz pobijane presude.

Također, treba ponoviti da činjenica što je u inkriminiranim opisanim aktivnostima opt. D. T. imao ulogu kohezionog faktora, odnosno onoga koji je povezao u zajedničko djelovanje više osoba ne isključuje mogućnost da je S. M. djelovala u istom svojstvu s identičnim ciljem u nekoj drugoj kombinaciji, s drugim osobama. To, međutim, ni na koji način ne utječe na predmetno kazneno djelo niti uloge pojedinih sudionika u njemu.

Optuženik, nadalje, osporava ispravnost zaključka prvostupanjskog suda o dijelu inkriminacije koji se odnosi na opis djelovanja optuženika pri počinjenju kaznenog djela poticanja na protuzakonito posredovanje iz čl. 343. st. 5. u vezi sa čl. 37. KZ/97. Činjeničnim opisom to djelo je definirano na način da je „S. J. tijekom mjeseca srpnja na širem području Z. u više navrata kontaktirao s P. K., zatraživši od njega da stupi u kontakt s M. D. V., bivšom tajnicom Ministarstva pravosuđa i bivšom potpredsjednicom Udruge hrvatskih sudaca kako bi joj prenio da će joj opt. D. T. i krug osoba oko njega dati novac ukoliko ona stupi u kontakt s nekim od sudaca Vrhovnog suda Republike Hrvatske koji su odlučivali u predmetu G. i od njih zatraži da donesu povoljnu presudu za B. G.“, da bi u nastavku bilo navedeno kako je S. J., preuzevši novac od S. M. i I. D. „planirao 25. srpnja 2010. u Z. osobno stupiti u kontakt s M. D. V. te joj ponuditi i predati taj novac radi utjecaja na donošenje povoljne presude za B. G.“. Pritom optuženik polemizira sa određenim utvrđenjima prvostupanjskog suda iznesenima u obrazloženju, a prema kojima je M. D. V. zajedno s P. K. dana 23. srpnja 2010. na benzinskoj pumpi u okolini Z. čekala S. J., ali je, kako je on kasnio, ona otišla i dogovorila sa S. J. sastanak tijekom vikenda, odnosno, utvrđenjem da je P. K. uspostavio kontakt s M. D. V., kritizirajući i navod iz obrazloženja da je okr. D. T. potaknuo P. K. da on drugome, odnosno M. D. V. ponudi i obeća dar namijenjen njoj, a kako bi ona iskorištavanjem svog utjecaja posredovala da se obavi službena radnja koja se ne bi smjela obaviti. Žalitelj D. T. smatra da niti jedan od ispitanih svjedoka (odnosno niti P. K. niti M. D. V.) ne potvrđuju ovakvo odvijanje događaja, štoviše ističe da ti svjedoci poriču svaki međusobni kontakt, pri čemu ni rezultati provedenih mjera ne potvrđuju takva utvrđenja.

Kao prvo, potrebno je napomenuti da je prvostupanjski sud svoje zaključke o odvijanju tog dijela zbivanja utemeljio djelomično na iskazu svjedoka P. K., a u pretežitoj mjeri na eksplicitnom sadržaju snimljenih telefonskih razgovora, kojeg je ispravno i logično povezao s iskazom svjedoka P. K., ali i svjedoka M. D. V. Svjedok P. K. je potvrdio da je s njim kontaktirao S. J., koji je tražio da mu svjedok P. K. uspostavi kontakt s M. D. V., a pritom mu je S. J. ispričao tko to i zbog čega hoće (naznačujući da se radi o opt. D. T., a da je svrha utjecati na suce Vrhovnog suda Republike Hrvatske radi donošenja povoljnije presude za B. G.). Doduše, svjedok P. K. ustrajao je na iskazu da, neovisno o tomu što on poznaje M. D. V. (detaljno opisujući odakle, pri čemu je bio i dobro informiran o tijeku njezine karijere), to nije htio učiniti, nego je „zavlačio“ S. J. jer je ovaj bio uporan i dosadan. Svjedokinja M. D. V., pak, ustvrdila je da ne poznaje P. K. i porekla da bi imala ikakav kontakt s njim, kao i da je dana 23. srpnja 2010. u popodnevnim satima zajedno s P. K. na benzinskoj pumpi u okolini Z. čekala S. J. Međutim, sadržaj snimljenih telefonskih razgovora i poruka takve tvrdnje imenovanih svjedoka demantira.

Također, opravdano je prvostupanjski sud prihvatio tvrdnju svjedoka P. K. o tome da se on i M. D. V. poznaju, budući da je ona potkrijepljena, kako je to već spomenuto, brojnim

detaljima koje je svjedok P. K. naveo o M. D. V., kao što je osnovano ocijenio sadržajno suprotnu izjavu svjedokinje M. D. V. neprihvatljivom i neistinitom. Nadalje, izjava svjedokinje M. D. V. o tome da je dana 23. srpnja 2010. navečer išla na koncert Natalie Cole podudara se potpuno s onim što je 24. srpnja 2010. S. J. u telefonskom razgovoru br. 77) rekao opt. D. T. („bio sam s kumom u P., na pumpi „B. t.“, a ona je otišla na koncert, ja sam zakasnio jer sam se zadržao dugo u Z.“), zbog čega je isključeno da je riječ o slučajnoj koincidenciji, pa i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda potvrđuje način odvijanja tog dijela događaja, kako ga je u obrazloženju iznio sud prvog stupnja. Daljnja kronologija i dinamika zbivanja razvidna je iz nastavka istog razgovora br. 77), kada S. J. izvještava opt. D. T. kako su se dogovorili da će se vidjeti u nedjelju, to ponavljajući na kraju razgovora rečenicom „Ova je poslala poruku da se vidimo u nedjelju“, pa S. J. najavljuje da će u nedjelju otići do Z. jer ionako tada ima poslovne sastanke. Kada se uz to ima na umu i sadržaj SMS poruke broj 85a) koju je P. K. dana 24. srpnja 2010. poslao S. J. s pitanjem je li bio na kavi, te sadržaj SMS poruke broj 85 b) kojom S. J. odgovara P. K.: „Nije je bilo prijо, ne brini sutra popodne“, onda sve izneseno kompletno kompromitira negiranje svjedoka P. K. da je kontaktirao s M. D. V. i povezao je sa S. J., jer je očito da je P. K. došao do M. D. V. i prenio joj zahtjeve S. J. i opt. D. T., pa se stoga P. K. upućivanjem citirane poruke S. J. zanima je li kontakt koji je omogućio urodio plodom. Da je takvo rezoniranje prvostupanjskog suda ispravno potvrđuje i SMS poruka broj 96d) koju je S. J. poslao P. K. dana 24. srpnja 2010., nakon što je prvo od B. Č. T., a potom i od opt. D. T. obaviješten da se od svega odustaje (SMS poruka B. Č. T. broj 96a) i razgovor između opt. D. T. i S. J. broj 96b)), a kojom mu priopćava „Neće mi trebati ona drobilica prijо, ništa od kave sutra popodne.“ Tome treba dodati da je potom u razgovoru broj 98a) vođenom istog dana P. K. na upit S. J. potvrdio da je poruku dobio, da bi S. J. dodao da mu je tako javio prijatelj i pojasnio da „se neće raditi taj posao“.

Iz izloženih razloga neosnovano žalitelj D. T. pobija ispravnost utvrđenja prvostupanjskog suda u tom pravcu.

Također nisu prihvatljivi prigovori u pogledu nedefinirane uloge P. K., čemu prigovara žalitelj D. T. u osobno podnesenoj žalbi. Naime, prema činjeničnom opisu inkriminacije, kao i razlozima iznesenim u obrazloženju pobijane presude, vidljivo je da je P. K. poticana osoba, odnosno da su opt. D. T. i S. J. poticatelji, pri čemu je D. T. figurirao kao posredni, a S. J. kao neposredni poticatelj, a djelovali su u dogovoru, sukladno planu koji je inicijalno determiniran. Dakle, opt. D. T. i S. J. potaknuli su P. K. da drugome – M. V. D. ponudi i obeća dar namijenjen toj osobi da iskorištavanjem svog utjecaja posreduje da se obavi službena radnja koja se ne bi smjela obaviti. Takvo rezoniranje potvrđuje i već spomenuti sadržaj telefonskih razgovora iz kojih je razvidno da S. J. temeljito i detaljno obavještava opt. D. T. o svakom koraku tog dijela operacije, što zacijelo ne bi bio slučaj da su njihove uloge bile drugačije.

Nema sumnje, nadalje, da se P. K. aktivirao u cijeloj operaciji tek na traženje S. J., pa je neutemeljen žalbeni prigovor opt. T. kako ne zna zbog čega sud drži da je P. K. osoba izvan kruga onih koji su dragovoljno poduzimali akcije u korist opt. B. G. Ovdje treba primijetiti i da okolnost da je određena osoba potaknuta ne podrazumijeva da djeluje suprotno svojoj volji, jer bi se u tom slučaju radilo o prisili ili prinudi, a to nije slučaj.

Slijedom svega iznesenog, činjenično stanje je potpuno i pravilno utvrđeno.

Obrazlažući povredu kaznenog zakona žalitelj smatra da iz činjeničnog supstrata utvrđenog u postupku proizlazi samo postojanje namjere da se pomogne samo i jedino B. G. u sudskom postupku, i to na način da se putem M. D. V. nastojalo doći do nekog od sudaca u žalbenom vijeću, pa se stoga po ocjeni žalitelja radilo o jednom jedinom kaznenom djelu, i to, po mišljenju obrane, pripremnim radnjama za davanje mita koje nisu kažnjive. Međutim, nema govora o tome da je cilj povezivanja više osoba bilo počinjenje samo jednog kaznenog djela, kako to žalitelj T. sugerira. Iz činjeničnog opisa inkriminacije, naime, nepobitno proizlazi da je plan bio da opt. T. i S. J. pronađu i stupe u kontakt s osobama koje će za novac utjecati na većinu sudaca koji su bili u sastavu sudskog vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske koje je odlučivalo o žalbi B. G., te na osobu u Službi za praćenje i proučavanje sudske prakse na Vrhovnom sudu Republike Hrvatske koja je trebala evidentirati odluku tog vijeća, ili im izravno svakome ponuditi novac kako bi donijeli povoljnu presudu za B. G. Tako određen plan djelovanja nesumnjivo podrazumijeva počinjenje unaprijed neodređenog broja kaznenih djela, s tim da će novac biti ponuđen onoliko puta koliko to bude potrebno da bi se postigao cilj. Kraj podatka da je drugostupanjsko vijeće sastavljeno od pet sudaca, nedvojbeno je troje potrebno za većinu, uz četvrtog - osobu u Službi za praćenje i proučavanje sudske prakse. Dakle, prilikom povezivanja osoba inicijalni plan pokrивao je višekratnu istovrsnu kriminalnu aktivnost, što su svi sudionici znali.

Drugi prigovor iz iste žalbene osnove odnosi se na postojanje pravnog kontinuiteta koji po ocjeni žalitelja T. nije ostvaren. No, u tom pravcu Vrhovni sud Republike Hrvatske već je u više odluka zauzeo pravno stanovište da postoji pravni kontinuitet između kaznenih djela iz čl. 333. KZ/97 i čl. 328. , odnosno čl. 329. KZ/11. Kao prvo, po pravnom shvaćanju ovog drugostupanjskog suda pojam „zločinačko udruženje“ je viši rodni pojam koji objedinjuje pojam grupe i zločinačke organizacije. Povezivanje na drugi način u zajedničko djelovanje tri ili više osoba u suštini podrazumijeva poduzimanje radnji potrebnih radi formiranja i funkcioniranja grupe čije aktivnosti ne moraju nužno biti dugotrajne, pa tako niti njezino postojanje, nego je dovoljno da cilj takvog zajedničkog djelovanja bude počinjenje kaznenih djela za koja se po zakonu može izreći tri godine zatvora ili teža kazna. Dosljedno tomu, treba ponoviti da u odnosu na kazneno djelo udruživanja za počinjenje kaznenih djela iz čl. 333. KZ/97 po utvrđenju ovog drugostupanjskog suda postoji kaznenopravni kontinuitet između ranijeg teksta KZ/97 i teksta KZ/11. No, dok je KZ/11 zadržao samostalnu odgovornost za organizatora (sada) zločinačkog udruženja koje u sebi konzumira i pojmove zločinačke organizacije i grupe iz KZ/97, kao kvalifikatornog obilježja kaznenog djela, odgovornost pripadnika takve grupe ili zločinačke organizacije ako je u njihovom sastavu počinjeno kazneno djelo više nije propisana kao samostalno kazneno djelo, kako je to bilo u KZ/97. Aktivnost počinitelja kaznenog djela iz čl. 333. st. 1. KZ/97 koja je zakonskim opisom definirana kao „povezivanje na drugi način tri ili više osoba“ predviđena je i za počinitelja kaznenog djela iz čl. 328. st. 1. KZ/11, budući da izrazi „organizira ili vodi zločinačko udruženje“ nesumnjivo podrazumijevaju jednako djelovanje. Istodobno takvo ponašanje okrivljenika nije dekriminalizirano, nego je pravno označeno u čl. 329. KZ/11 kao kvalifikatorno obilježje kaznenih djela kada su počinjena u sastavu zločinačkog udruženja kako je ono definirano u čl. 328. st. 4. KZ/11.

Što se tiče organizatora grupe ili zločinačke organizacije (koji su pojmovi definirani u KZ/97, što, kako je već izloženo, odgovara opisu zločinačkog udruženja iz čl. KZ/11) i dalje je moguć realni stjecaj kaznenog djela organiziranja (grupe ili zločinačke organizacije,

odnosno zločinačkog udruženja), odnosno povezivanja na drugi način tri ili više osoba (a što podrazumijeva nešto manju kriminalnu količinu radi obično kraćeg vijeka funkcioniranja takve grupe) i počinjenja konkretnih kaznenih djela zbog kojih je i organizirana grupa, zločinačka organizacija ili zločinačko udruženje, pa će organizator iz čl. 333. st. 1. i 2. KZ/97 i organizator iz čl. 328. st. 1. KZ/11 odgovarati i za djelo organiziranja i za djela počinjena u okviru organizacije, tj. za kaznena djela počinjena u stjecađu.

Dakle, imajući na umu sve izneseno, za zaključiti je da KZ/11 za organizatora nije blaži zakon jer je supstrat protupravne djelatnosti koji se od organizatora grupe i organizatora zločinačkog udruženja traži jednak, a ista je i zapriječena kazna (u rasponu od šest mjeseci do pet godina za organizatora zločinačkog udruženja koje već kriminalno djeluje prema čl. 328. st. 1. KZ/11 a što je slučaj u ovom kaznenom predmetu, odnosno organizator grupe koja ima za cilj počinjenje takvih kaznenih djela iz čl. 333. st. 1. KZ/97).

Argument žalitelja T. da je djelatnost u izreci pobijane presude imenovanih osoba trajala tek desetak dana nije ničim potkrijepljen, već, štoviše, iz izreke proizlazi suprotno. Druga je stvar što je intenzivna aktivnost u pravcu postizanja dogovorenog cilja bila koncentrirana u desetak dana, no to nije presudan faktor za opstojnost pravne kvalifikacije.

Optuženi D. T. također pobija ispravnost pravne kvalifikacije za kazneno djelo iz čl. 343. st. 5. KZ/97. Pritom dvoji o ulozi P. K., navodeći da je prema prvom iskazu svjedoka P. K. on trebao samo uspostaviti kontakt s M. D. V. kako bi joj S. J. ponudio novac za suce Vrhovnog suda Republike Hrvatske, da bi u drugom iskazu svjedok P. K. dodao da je istodobno trebao M. D. V. prenijeti poruku S. J. da će za svoje posredovanje M. D. V. dobiti novac od D. T. Žalitelj T. nalazi da niti jedna od tih verzija ne predstavlja ostvarenje konstitutivnih obilježja kaznenog djela poticanja s namjerom M. D. V. na počinjenje kaznenog djela. Međutim, takvo rezoniranje ne može se prihvatiti. Naime, prenositelj poruke koja po svojem sadržaju nesumnjivo predstavlja verbalizaciju radnje izvršenja kaznenog djela koje se traži od osobe kojoj se poruka prenosi, svjestan je što čini i želi ostvariti njezin cilj, a taj je u konkretnom slučaju bio obećati M. D. V. dar, tj. da za određeni iznos koji će joj predati S. J., kojem će novac osigurati opt. T., obavi traženu radnju, koja je u prenesenoj poruci već definirana u dovoljnoj mjeri. P. K. je upravo taj dio posla obavio, a za opstojnost kaznene odgovornosti opt. D. T. nije odlučno što do predaje novca nije došlo, kao ni do osobnog kontakta između S. J. i M. D. V. Problematiziranje okolnosti je li ili nije M. D. V. faktički imala ikakav ili dovoljan utjecaj na suce Vrhovnog suda Republike Hrvatske također nema utjecaj na opstojnost ovako definiranog kaznenog djela, pa je hipotetsko raspravljanje o tome izlišno, tim više što je pravno naznačeno da se radi o obliku kaznenog djela poticanja na protuzakonito posredovanje iz čl. 343. st. 5. u vezi s čl. 37. st. 2. KZ/97, kod kojeg djelo nije niti pokušano.

Iz iznesenih razloga nije ostvarena ni žalbena osnova zbog povrede kaznenog zakona na koju ukazuje opt. D. T.

Ispitivanjem, pak, pobijane presude na temelju čl. 476. st. 1. ZKP/08, ovaj drugostupanjski sud nije utvrdio da bi bila počinjena neka druga bitna povreda određaba kaznenog postupka, niti da bi na neki drugi način na štetu optuženika bio povrijeđen kazneni zakon, a na što pazi po službenoj dužnosti.

Na žalbe stranaka zbog odluke o kazni

Državni odvjetnik smatra da je prvostupanjski sud precijenio značaj pravilno utvrđenih olakotnih okolnosti, dok istodobno nije dovoljno vrednovao otegotne okolnosti, naglašavajući ovdje kako je optuženik u svoju kriminalnu aktivnost uložio trud, upornost, društveni utjecaj i materijalne mogućnosti, demonstrirajući tako ustrajnost, uz poruku da je nedodirljiv i da novcem može ostvariti svoj naum bez obzira na posljedice. Naglašava i da se radi o pokušaju utjecaja na donošenje odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kao najviše pravosudne instance u Republici Hrvatskoj, i to u predmetu postupanja za teško kazneno djelo ratnog zločina. Predlaže stoga da se pobijana presuda preinači izricanjem strože kazne zatvora, a koja će biti prikladna i za ostvarenje svrhe generalne prevencije.

Optuženi D. T. ističe da je prvostupanjski sud nepravilno cijenio najviši stupanj krivnje, odnosno njegovo postupanje s izravnom namjerom, iako se radi o konstitutivnom obilježju počinjenih djela, koja nije ni moguće počiniti s nekim drugim oblikom krivnje. Nadalje, ističe da je bilo prostora za ublažavanje pojedinačne kazne zatvora za kazneno djelo iz čl. 343. st. 5. u vezi s čl. 37. st. 2. KZ/97 na temelju same zakonske odredbe, budući da se radi o djelu koje nije ni pokušano. Ponavlja sve utvrđene olakotne okolnosti, te naglašava da su S. M. i I. D., koji su u znatno većoj mjeri participirali u izvršenju kaznenih djela, te odgovarali za veću kriminalnu količinu jer su osuđeni i za kazneno djelo lažnog prijavljivanja kaznenog djela, osuđeni na blaže kaznene sankcije (uvjetne osude), dok je USKOK odbio s optuženikom zaključiti sličnu nagodbu, odnosno sporazum za donošenje presude.

Razmatrajući utvrđene pojedinačne kazne zatvora i izrečenu jedinstvenu kaznu zatvora u ovako suprotstavljenim stanovištima stranaka, Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, utvrdio je da utvrđene kazne zatvora u trajanju od osam mjeseci za kazneno djelo iz čl. 333. st. 1. KZ/97 i od jedne godine i šest mjeseci za kazneno djelo iz čl. 343. st. 5. u vezi s čl. 37. st. 2. KZ/97 te izrečena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od dvije godine u pravoj mjeri odražavaju sve otegotne i olakotne okolnosti koje egzistiraju. Iako je točno da se oblik krivnje (izravna namjera) ne može vrednovati prilikom odmjeravanja kazne za počinjena kaznena djela, budući da se ta djela ni ne mogu počiniti s nekim drugim oblikom krivnje, sve ostale pravilno utvrđene olakotne i otegotne okolnosti ne opravdavaju utvrđenje blažih pojedinačnih niti odmjeravanje blaže jedinstvene kazne zatvora. Naime, krajnji cilj operacije, odnosno utjecanje na suce Vrhovnog suda Republike Hrvatske nesumnjivo predstavlja demonstraciju prijezira prema najvišoj pravosudnoj instanci u državi, a ima li se na umu da se radilo o pokušaju utjecaja u kaznenom predmetu zbog kaznenih djela ratnog zločina, koji se univerzalno smatraju najtežima, takvo djelovanje pokazuje i nepoštivanje sustava proklamiranih vrijednosti Republike Hrvatske. To su i razlozi zbog kojih nema mjesta primjeni zakonske mogućnosti ublažavanja kazne koju zagovara obrana. Nadalje, optuženikova angažiranost premašuje uobičajeno djelovanje koje podrazumijeva samo povezivanje na drugi način tri ili više osoba, što predstavlja pravni okvir njegove kriminalne aktivnosti. S tim u vezi olakotne okolnosti uzete u obzir po prvostupanjskom sudu (ranija neosuđivanost, obiteljski status, činjenica da nakon počinjenja predmetnih djela nije dolazio u sukob sa zakonom), pa i protek vremena od kriminalne aktivnosti, nisu takve prirode da bi relativizirale značaj spomenutih otegotnih okolnosti, pa nema mjesta utvrđivanju pojedinačnih blažih ali ni težih kazni zatvora, kao ni odmjeravanju blaže ili teže jedinstvene kazne zatvora. Pritom je za naglasiti da Vrhovni sud Republike Hrvatske nije bio u prilici ni preispitivati kaznene sankcije koje su izrečene ostalim sudionicima inkriminiranih događaja, s obzirom da

su oni osuđeni presudama na temelju sporazuma stranaka, koje su odmah postale pravomoćne. Zbog toga nema mjesta uspoređivanju tih sankcija s onima iz pobijane presude.

Slijedom svega iznesenog, trebalo je, na temelju čl. 482. ZKP/08 odlučiti kao u izreci ove presude.

Zagreb, 07. veljače 2017.

Zapisničar:
Sanja Katušić-Jergović, v. r.

Predsjednik vijeća:
Damir Kos, v. r.